

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Tijdvak 1

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;

3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regel

Voor het examen aardrijkskunde HAVO kunnen maximaal 54 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Politiek en ruimte

Opgave 1 – Provinciale herindeling

Maximumscore 1

- 1 Voorbeelden van een juiste taak zijn:
- Het maken van streekplannen.
 - Het op elkaar afstemmen van plannen inzake de ruimtelijke ordening van de gemeenten in de desbetreffende provincie.

Maximumscore 2

- 2 Uit de argumentatie moet blijken dat de provincie Flevoland (in tegenstelling tot Friesland) een zeer groot vestigingsoverschot kent en dat bij die nieuwkomers het regionaal bewustzijn nog niet zo sterk ontwikkeld zal zijn.

Maximumscore 2

- 3 Uit de uitleg moet blijken dat die superprovincie sociaal-economisch (bevolkingsomvang, economie) erg uitsteekt boven de andere en daardoor veel meer politieke invloed op Den Haag kan uitoefenen dan de andere provincies in Nederland.

Maximumscore 2

- 4 Uit de uitleg moet blijken dat Flevoland grotendeels door water gescheiden is van de andere provincies.

Maximumscore 1

- 5 Juiste argumenten verwijzen naar de vele / de veelsoortige relaties die de bewoners van deze steden (nog) onderhouden met Amsterdam / de Randstad.

Maximumscore 2

- 6 Een juist argument verwijst naar het hoge percentage inwoners van Flevoland dat in Almere en Lelystad woont.

Opgave 2 – Gemeentelijke herindeling van Eindhoven

Maximumscore 2

- 7 Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:
- Het compacte stadbeleid voeren.
 - Het vliegveld Welschap voor woningbouw bestemmen / herinrichting van industriegebieden.

Maximumscore 2

- 8 Uit de uitleg moet blijken dat door samenvoeging een gemeente ontstaat met een groter aantal inwoners die moeilijker is in te lijven door Eindhoven en Helmond dan de bestaande kleine gemeenten.

Maximumscore 2

- 9 Voorbeelden van juiste argumenten zijn:
- De grotere 'afstand' tussen gemeentebestuur en burgers.
 - Het verloren gaan van de eigen identiteit.
 - De stijging van lokale lasten.

per juist argument

1

Antwoorden	Deel- scores
------------	-----------------

Maximumscore 3

- 10 Voorbeelden van juiste kaarten zijn:
- 51A (51e druk: kaart 47A)
 - 51C (51e druk: kaart 47C)
 - 52A (51e druk: kaart 45D)
 - 52C (51e druk: kaart 45C)

per juiste kaart

1

Opmerking

Een verwijzing naar kaart 49C (51e druk: kaart 46C) alsmede kaart 46D in de 51e druk mag worden goed gerekend.

Maximumscore 1

- 11 Het gebrek aan woningen/woonruimte/bouwgrond voor mensen met hogere inkomens.

Opgave 3 – Uitbreiding van de Europese Unie, van twee kanten bekeken

Maximumscore 2

- 12 Voorbeelden van juiste redenen zijn:
- De omvang van de Poolse afzetmarkt.
 - De verwachte groei van de Poolse afzetmarkt.
 - Door in Polen te investeren krijgen zij een betere toegang tot de EU.

per juiste reden

1

Maximumscore 1

- 13 kaart 80K (51e druk: kaart 70K)

Maximumscore 2

- 14 • Polen importeert vanuit Rusland vooral grondstoffen 1
 • Polen importeert vanuit de EU vooral (hoogwaardige) industrieproducten 1

Maximumscore 2

- 15 • Geografisch: Duitsland grenst aan Polen, dus lage transportkosten 1
 • Demografisch: Duitsland heeft veel inwoners en is dus een grote afzetmarkt 1

Maximumscore 2

- 16 Uit de verklaring moet blijken dat:
- in de periode 1970-2000 het communistische systeem in Midden- en Oost-Europa ten onder ging 1
 - waardoor de gedwongen handelscontacten met de andere Oostbloklanden werden beëindigd / de toegang tot de West-Europese landen makkelijker werd 1

Maximumscore 2

- 17 • De deelrepubliek Kaliningrad is door de toetreding van Polen en Litouwen een enclave binnen de EU geworden 1
 • Er moet een oplossing gevonden worden voor het verkeer van mensen en goederen tussen de deelrepubliek Kaliningrad en de rest van Rusland 1

Antwoorden	Deel- scores
------------	-----------------

Maximumscore 2

- 18 Voorbeelden van juiste redenen zijn:
- Oekraïne heeft een erg laag BBP/BNP per inwoner.
 - De geringe koopkracht per inwoner in Oekraïne.
 - De zwakke economie / geringe kredietwaardigheid van Oekraïne.

per juiste reden 1

Natuur en milieu

Opgave 4 – De kringloop van het water

Maximumscore 3

- 19 • 4 – oppervlakteafstroming of een omschrijving hiervan 1
- 5 – verdamping of een omschrijving hiervan 1
- 6 – infiltratie of een omschrijving hiervan 1

Maximumscore 3

- 20 • pijl 4 1
- Uit de uitleg moet blijken dat:
- de oppervlakteafstroming een kracht uitoefent op het aardoppervlak 1
 - waardoor de bodemlaag van de hellingen kan worden afgespoeld (als de mens een handje helpt door de vegetatie te verwijderen) 1

Maximumscore 2

- 21 • 5 – de verdamping (op het land) neemt af 1
- 6 – de infiltratie neemt af 1

Opgave 5 – De ongelijke verdeling van mensen en water over de aarde

Maximumscore 1

- 22 Australië en Oceanië

Maximumscore 1

- 23 Nederland beschikt over relatief veel aanvoer van rivierwater.

Maximumscore 2

- 24 Uit vergelijking van de kaarten blijkt dat met name 's zomers de meeste neerslag valt in gebieden waar relatief weinig mensen wonen.

Maximumscore 2

- 25 – Deze bewering is juist 0
- Voorbeelden van een juiste argumentatie zijn: 2
- Soms bevatten watervoerende lagen fossiel water.
 - (Diepe) watervoerende lagen worden niet altijd voldoende/snel aangevuld.

Opgave 6 – Wegaanleg in het Amazonegebied

Maximumscore 3

- 26 Uit de argumentatie moet blijken dat:
- de uitspraak geldig is voor een deel van de route omdat de route niet overal door tropisch regenwoud loopt 2
 - gebruikte kaart: 52e druk: 168C (51e druk: 150C) 1

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 2

- 27 Uit de uitleg moet blijken dat:
- voor koffieplantages, houtproductie en extensieve veeteelt tropisch regenwoud gekapt moet worden 1
 - waardoor versnelde bodemerosie / aantasting van het ecosysteem / vermindering van de biodiversiteit in (delen van) Brazilië optreden 1

Maximumscore 2

- 28 • Milieudimensie/natuurdimensie: nagegaan moet worden welk traject de minste gevolgen heeft voor het milieu / de biodiversiteit 1
- Politieke dimensie: nagegaan moet worden op welke wijze bij de trajectkeuze rekening wordt gehouden met de bewoners van dit gebied 1

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.
 Zend de gegevens uiterlijk op 7 juni naar Cito.

Einde